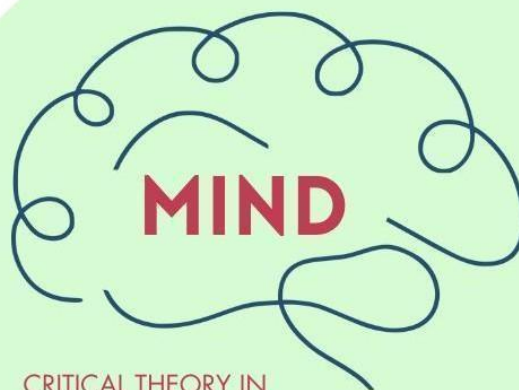

Alati za razvoj kritičkog razmišljanja

CRITICAL THEORY IN
ADULT EDUCATION PRACTICE:
EMPOWERMENT FOR CRITICAL ACTIONS

Co-funded by
the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. Project number: 2023-1-LT01-KA220-ADU-000153426

Sadržaj

Uvod	4
Modul 1. Što je kritičko razmišljanje u obrazovanju odraslih?	5
1. Evokacija	5
Alat 1.1. Brainstorming/ Brainwriting	5
2. Ključno propitivanje prethodnog znanja, iskustva i intuicije	6
Alat 2.1. K-W-L	6
3. Razumijevanje	7
Alat 3.1. Jigsaw	7
Alat 3.2. I.N.S.E.R.T.	7
Alat 3.3. Umna mapa	8
4. Refleksija i metakognicija	10
Alat 4.1. K-W-L	10
Alat 4.2. Sačuvaj zadnju riječ za mene	11
5. Odlučivanje i djelovanje	12
Alat 5.1. Reflektivni esej	12
Modul 2. Portret kritičkog mislioca	13
1. Evokacija	13
Alat 1.1. Razmisli-Upari-Dijeli	13
2. Ključno propitivanje prethodnog znanja, iskustva i intuicije	14
Alat 2.1. Razmisli-Upari-Dijeli	14
3. Razumijevanje	15
Alat 3.1. Dnevници s dvostrukim unosom	15
Alat 3.2. Provjerite svoj popis	16
4. Refleksija i metakognicija	16
Alat 4.1. Dijagram paukove mreže (Paukova tablica)	17
5. Odlučivanje i djelovanje	18
Dopustite polaznicima da sami definiraju koncept KR-a usmeno i/ili u pisanom obliku	18
Alat 5.1. Koraci poboljšanja	18
M3: Vrijednost kritičkog razmišljanja za pojedinca	19
Dobrobit	19
1. Evokacija	20
Alat 1.1. Ključni pojmovi/brainstorming	20

2.	Ključno propitivanje prethodnog znanja, iskustva i intuicije	21
	Alat 2.1. K-W-L	21
3.	Razumijevanje	22
	Alat 3.1. I.N.S.E.R.T.	22
4.	Refleksija i metakognicija	23
	Alat 4.1. K-W-L	23
	Alat 4.2. Rasprava	24
5.	Odlučivanje i djelovanje	25
	Alat 5.1. Reflektivan esej	25
Modul 4. Vrijednost kritičkog razmišljanja za zajednicu		26
Angažman umova za zajedničko razumijevanje i napredak		26
1.	Evokacija	26
	Alat 1.1. Razmisli-Upari-Dijeli	26
2.	Ključno propitivanje prethodnog znanja, iskustva i intuicije	27
	Alat 2.1. Igranje uloga	27
3.	Razumijevanje	28
	Alat 3.1. Studije slučaja, scenariji	28
4.	Refleksija i metakognicija	28
	Alat 4.1. Stani gdje stojiš	29
5.	Odlučivanje i djelovanje	29
	Alat 5.1. Akcijski plan	29
Modul 5. Vrijednost kritičkog razmišljanja za društvo		30
Dijalog između osobe i umjetničkog djela (aspekt materijalne kulture)		30
1.	Evokacija	30
	Alat 1.1. Slobodne asocijacije	30
2.	Ključno propitivanje prethodnog znanja, iskustva i intuicije	31
	Alat 2.1. Razmisli-Upari-Dijeli:	31
3.	Razumijevanje	32
	Alat 3.1. I.N.S.E.R.T.	32
4.	Refleksija i metakognicija	33
	Alat 4.1. Nedovršene rečenice	34
5.	Odlučivanje i djelovanje	34
	Alat 5.1. Kreativni rad	34

Uvod

U okviru projekta „Teorija kritičkog razmišljanja u praksi obrazovanja odraslih – MIND“ razvijen je set metodičkih alata. Nadopunjuje Program razvoja Kritičkog Razmišljanja za Predavače Obrazovanja Odraslih. Predavači obrazovanja odraslih, koji će provoditi program, mogu koristiti alate kao opisane metode kako bi diverzificirali sadržaj programa ili ih prilagodili potrebama svoje ciljne skupine. Set metodičkih alata biti će koristan voditeljima programa obrazovanja odraslih, predavačima neformalnih programa, predavačima i edukatorima odraslih za uključivanje pristupa kritičkog razmišljanja u vlastite programe.

Set metodičkih alata strukturiran je prema temama i zadacima pet modula Programa. Metodološka osnova Priručnika koji je razvijen u okviru projekta za obrazovanje odraslih je model kritičkog razmišljanja koji se sastoji od pet poglavlja:

- Evokacija
- Ključno ispitivanje prethodnog znanja, iskustva i intuicije
- Razumijevanje
- Refleksija i metakognicija
- Donošenje odluka i djelovanje

U svakom poglavlju nudi se jedan ili više alata koji daju njihove opće karakteristike, praktične korake djelovanja, povratne informacije, materijale potrebne za rad i preporučenu literaturu. Opis alata uključuje preporuke o oblicima organizacije rada, broju članova grupe i vremenu potrebnom za aktivnosti.

Skup metodoloških alata kreiran je s namjerom da pruži inspiraciju i primjere za razvoj kritičkog razmišljanja odraslih. Navedeni Alati mogu se lako prilagoditi za učenje različitih tema kako bi proces učenja bio smisleniji, smanjujući stereotipe sudionika, produbljujući njihovo razumijevanje i jačajući kritičke stavove.

Modul 1. Što je kritičko razmišljanje u obrazovanju odraslih?

Ciljevi:

1. Upoznati/produbiti znanje o pojmu kritičkog razmišljanja.
2. Otkriti povezanost obrazovanja odraslih i razvoja kritičkog razmišljanja.
3. Izgraditi osobni odnos prema konceptu kritičkog razmišljanja.

Po završetku modula predavači obrazovanja odraslih:

1. Bit će u stanju konceptualizirati kritičko razmišljanje.
2. Shvatit će važnost kritičkog razmišljanja za obrazovanje odraslih.
3. Bit će u stanju formulirati osobne koncepte kritičkog razmišljanja.

1. Evokacija

Dopustiti polaznicima generiranje različitih ideja, mišljenja o konceptima KR na temelju svog prethodnog znanja, iskustva, mašte, usmeno ili u pisanom obliku.

Alat 1.1. Brainstorming/ Brainwriting

Opis alata (aktivnosti):

1. Zamolite polaznike da zapišu svoju definiciju kritičkog razmišljanja na papiriće.
2. Prikupite papiriće.
3. Pročitajte papirić po papirić i zapišite ih na ploču grupirajući ih prema idejama.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Komentirajte da će se “u sljedećem koraku ići dublje u analizu naših definicija i argumentirati zašto tako mislimo”.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

- Papirići, olovke.
- Efikasne tehnike brainstorminga:
<https://www.lucidchart.com/blog/effective-brainstorming-techniques>

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi):

Aktivnost se može organizirati na licu mjesta ili online. U tom slučaju voditelj može zamoliti sudionike da napišu svoje ideje u prozoru za razgovor.

Veličina grupe:
Do 20 polaznika.

Trajanje (min):
30 min.

2. Ključno propitivanje prethodnog znanja, iskustva i intuicije

Polaznici trebaju podijeliti svoje pretpostavke o konceptu KR i raspraviti na čemu se temelje, podijeliti što se još treba uključiti/želi naučiti.

Alat 2.1. K-W-L

Opis alata (aktivnosti):

KWL je istraživačka strategija. Približna kratica na engleskom jeziku znači "Što znam", "Što želim znati" i "Što sam naučio".

Za ovu fazu učenja trebala bi se koristiti prva dva poglavlja K-W-L: "Što **znam**" i "Što **želim znati**".

1. Podijelite grupu u male skupine od tri ili četiri polaznika i zamolite ih da podijele svoje pretpostavke o konceptu KR-a i raspravite na čemu se one temelje:

Mislim da je kritičko razmišljanje... Mislim da je tako, jer sam čitao... / vidio... / primijetio

2. Zamolite grupe da odluče što bi kao grupa željeli razjasniti i/ili naučiti.
3. Zamolite grupe da odrede predstavnika grupe koji će predstaviti ideje članova grupe.
4. Zapišite ideje "Želim znati" na flipchart.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Komentirajte popis onoga što bi željeli naučiti povezujući to sa sadržajem modula kurikuluma.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

- Papirići, olovke.
- Efikasne tehnike brainstorminga:

<https://www.lucidchart.com/blog/effective-brainstorming-techniques> .

- K-W-L metoda:

<https://rasmussen.libanswers.com/faq/32579#:~:text=Answer,as%20a%20reading%20comprehension%20aid.>

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi):

Aktivnost se može organizirati uživo ili online.

Proces učenja online:

- Podijelite grupu u male skupine od četiri učenika.
- Zamolite polaznike da odaberu predstavnika prije rasprave.
- Nakon dodijeljenog vremena zamolite predstavnike da predstavljaju rezultate rasprave i ono što grupa želi znati/naučiti.
- Napišite njihove ideje na bijelu ploču.

Veličina grupe:

Do 20 polaznika.

Trajanje (min.):

Prosječno 45-60 min.

3. Razumijevanje

Dopustiti polaznicima da dublje uđu u temu radeći s novim materijalom – tekstualnim ili vizualnim, upotrijebite predložene strategije za čitanje i/ili vizualne strategije.

Alat 3.1. Jigsaw

Opis alata (aktivnosti):

Jigsaw je strategija kooperativnog učenja koja omogućuje svakom polazniku iz "domaće" grupe da se specijalizira za jedan aspekt teme (na primjer, jedna grupa proučava staništa prašumskih životinja, druga grupa proučava predatore kišnih šuma).

1. Odaberite 4-5 kratkih (1-2 stranice) tekstova o KR-u ili jedan veći članak s 4-5 poglavlja.
2. Podijelite grupu u manje skupine od 4-5 polaznika.
3. Zadaite svakoj skupini da pročita i raspravi istu informaciju. Svaki polaznik bit će "Stručnjak" teme.
4. Stvorite nove grupe dodijeljujući po jednog polaznika iz svake grupe titulu stručnjaka.
5. Zamolite "Stručnjake" da podijele svoje podatke sa sudionicima nove grupe.
6. Zamolite nove grupe da naprave vizualni odraz cijele informacije.
7. Prezentiranje.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Unatoč činjenici da su sve grupe čitale iste materijale, njihova će se izlaganja značajno razlikovati.

Predavač obrazovanja odraslih pita kako je KR polaznika grupe utjecao na rezultat.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

Kratki tekstovi na nacionalnom jeziku o KR-u. Neke poveznice na članke možete pronaći u "Critical thinking in adult education. Compendium of ideas" (Wp2.1.).

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi):

Aktivnost uživo.

Veličina grupe:

Do 20 polaznika.

Trajanje (min.):

105 min.

Alat 3.2. I.N.S.E.R.T.

Opis alata (aktivnosti):

1. Dajte polaznicima programa tekst o kritičkom razmišljanju na nacionalnom jeziku.
2. Zamolite ih da ga pročitaju metodom I.N.S.E.R.T (Interactive Noting System for Effective Reading and Thinking) – označite tekst sljedećim bilješkama dok ga čitate:

v - već poznata informacija
- - informacija je u suprotnosti s nečijim mišljenjem
ili se razlikuje od onoga što je netko znao ili mislio
da zna
+ - nova informacija
? - zbunjujuća informacija

Slika 1. I.N.S.E.R.T metoda.

3. Polaznici stavljaju različite oznake na margine ili na drugo prikladno mjesto na tekstu u skladu sa svojim trenutnim znanjem i razumijevanjem. Nije potrebno označiti svaki redak ili svaku predstavljenu ideju, već to učiniti promišljeno. Ne postoji uvjet za određenim brojem bodova.
4. Zamolite polaznike da razmisle o onome što su pročitali u malim grupama i zapišu odgovore na flipchart papir te predstave rezultate male skupine cijeloj grupi.
 - a. Koja znanja su potvrđena?
 - b. Koja su vjerovanja opovrgnuta?
 - c. Što je bilo novo?

- d. Što je još nejasno/upitno/zbunjujuće?
5. Alternativna prezentacija grupnih rezultata može biti umna mapa (vidi Alat 3.3. Umna mapa).

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

- Sažmite prezentacije obrađujući pozornost na sličnosti i razlike rezultata.
- Obratite posebnu pozornost na posljednje pitanje: Što je još nejasno/upitno/zbunjujuće?
- Povežite ta pitanja s temama programa.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

- Jednostrani tekst na KR-u na nacionalnom jeziku. Primjer kratkog teksta o KR-u na engleskom:
<https://www.criticalthinking.org/pages/defining-critical-thinking/766>.
- I.N.S.E.R.T metoda: Vaughn, J.L., & Estes, T.H. (1986). *Reading and reasoning beyond the primary grades*. Boston, MA: Allyn & Bacon.

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi):

Individualno čitanje, razgovor u manjim grupama od 3-5 sudionika, ovisno o veličini cijele grupe.

Veličina grupe:

12-20 polaznika.

Trajanje (min.):

45-60 min.

Alat 3.3. Umna mapa

Opis alata (aktivnosti):

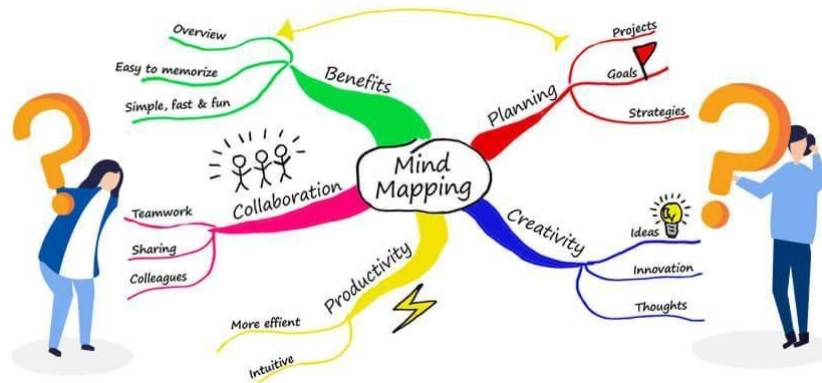
1. Objasnite polaznicima ideju Umne Mape.

Pojam "umna mapa" prvi je popularizirao britanski autor popularne psihologije i televizijska ličnost Tony Buzan.

Mentalna mapa jednostavan je način za organsko razmišljanje bez brige o redu i strukturi. Omogućuje vam da vizualno strukturirate svoje ideje kako biste pomogli u analizi i prisjećanju.

Umna mapa je dijagram za predstavljanje zadataka, riječi, koncepata ili stavki povezanih i raspoređenih oko središnjeg koncepta ili subjekta pomoću

nelinearnog grafičkog izgleda koji korisniku omogućuje izgradnju intuitivnog okvira oko središnjeg koncepta.

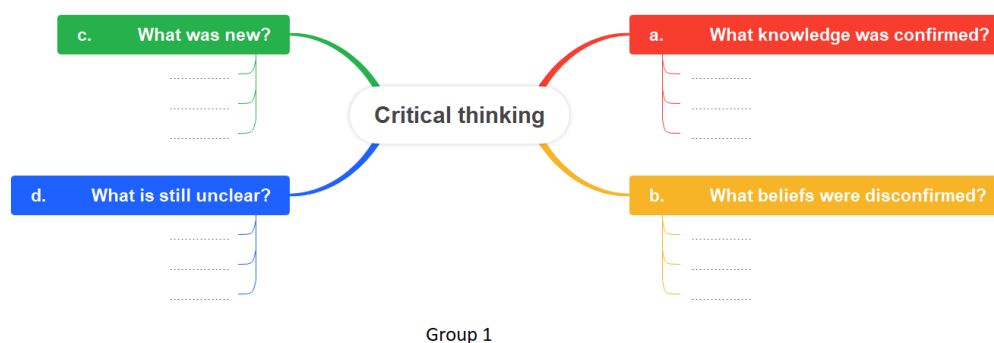
Slika 2 Umna mapa.

Koraci izrade umne mape:

1. **Unesite glavnu temu.** Započnite unosom glavne teme u središte umne mape, na primjer "Glavni gradovi svijeta".
2. **Razmišljajte o temama.** Kreirajte glavne grane za unos svojih tema kao što su "London", "Pariz", "New York" i "Peking". Ne brinite o redoslijedu tema.
3. **Kreirajte pod-teme.** Razradite svoje teme stvaranjem podtema. Obavezno koristite vrlo kratke izraze ili čak pojedinačne riječi.
4. **Preuredite teme.** Ako trebate preurediti teme u svojoj mentalnoj mapi, većina softverskih alata omogućuje vam povlačenje i ispuštanje grana. To će vam omogućiti da strukturirate teme o kojima ste razmišljali.
5. **Dodajte slike i Formatirajte.** Prema teoriji umne mape, slike i boje poboljšavaju pamćenje. Možete koristiti različite boje i fontove i postaviti slike na grane.
6. **Bilješke i istraživanje.** Vodite bilješke o svojim temama i priloženim istraživačkim datotekama - ako vam to dopušta vaš softver za umnu mapu.

Kako kreirati umnu mapu: <https://www.mindmapping.com/>

2. Unaprijed pripremite listove flipcharta (jedan list po grupi) s početkom umne mape na članku o KR-u s granama prve razine (pogledajte Alat 3.2. I.N.S.E.R.T.).
3. Zamolite polaznike da dođu do lista i zapišu svoje podatke u podgrancima umne mape.

Slika 3. Podgranci umne mape

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

- Pročitajte informacije na svakom listu i komentirajte.
- Sažmite prezentacije obraćajući pozornost na sličnosti i razlike rezultata.
- Obratite posebnu pozornost na posljednje pitanje: Što je još nejasno/upitno/zbunjujuće? Povežite ta pitanja s temama programa.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

- Buzan, T. (1996). *The Mind Map Book: How to Use Radiant Thinking to Maximize Your Brain's Untapped Potential*. Penguin Publishing Group.
- Kako kreirati umnu mapu: <https://www.mindmapping.com/>.
- Kreiranje umne mape u Canva: <https://www.canva.com/graphs/mind-maps/>.

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi):

Aktivnost je osmišljena za rad uživo u grupama od 3-5 polaznika.

Veličina grupe:

12-20 polaznika.

Trajanje (min.):

30-45 min.

4. Refleksija i metakognicija

Omogućite polaznicima da procijene i ponovno procijene prethodno stečeno znanje, uvjerenja i stavove, kao i cjelokupni proces učenja u usmenom obliku.

Alat 4.1. K-W-L

Opis alata (aktivnosti):

KWL je istraživačka strategija. Približna kratica na engleskom jeziku znači "Što **znam**", "Što **želim znati**" i "Što sam **naučio**".

Za ovu fazu učenja treba koristiti treću fazu K-W-L: "Što sam naučio".

1. Zamolite polaznike da pojedinačno dovrše rečenice na različitim ljepljivim papirićima (npr. žutim i zelenim):

Prije sam mislio, (na žutom kartonu)

Sad mislim da.... (na zelenoj karti)

2. Prikupite kartice od sudionika, pročitajte svaku karticu i zalijepite ih na bijelu ploču, podijeljenu u dva dijela s naslovima "Prije sam mislio" i "Sada mislim".

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Tijekom rasprave naglasite razliku između prethodnog i novog znanja.

Za sažimanje predavač obrazovanja odraslih može koristiti projektnu definiciju KR-a:

KRITIČKO RAZMIŠLJANJE: etimološko značenje „kritikos“(gr.) biti u stanju donositi sudove," krinein " (gr.) - odvojiti, odlučiti (<https://www.etymonline.com/word/critical>) Za stare Grke smatrala se sposobnošću donošenja odluke na temelju određenog standarda. U današnjem kontekstu shvaća se kao skup specifičnih sklonosti i vještina osobe koje se manifestiraju u kontekstu razmišljanje - pomaže razumjeti i odlučiti što je istina, a što laž, što je ispravno, točno ili što nije u redu.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

Više definicija moguće je pronaći u "Critical thinking in adult education. Compendium of ideas" (Wp2.1.), p.6.

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi):

Učenje uživo.

Veličina grupe:

Do 20 polaznika.

Trajanje (min.):

30 min.

Alat 4.2. Sačuvaj zadnju riječ za mene

Opis alata (aktivnosti):

1. Odaberite tekst o KR-u na nacionalnom jeziku koji će polaznici samostalno čitati.

2. Nakon čitanja uputite polaznike da odrede glavnu ideju teksta. Zamolite ih da to sažmu svojim riječima u dvije ili tri potpune rečenice i zabilježite sažetak.
3. Zamolite polaznike da odaberu dvije do tri rečenice iz teksta za koje misle da su važne, imajući na umu sažetak glavne ideje.
4. Podijelite polaznike u male skupine kako bi podijelili svoje odabire. Veličina grupe može varirati.
5. Neka prvi polaznik započne čitanjem svog prvog citata grupi bez odricanja od odgovornosti ili komentara o citatu.
6. Potaknite svakog polaznika u grupi da kratko odgovori na citat dok svi ne dobiju priliku komentirati. Podsjetite polaznike da ne ulaze u unakrsne razgovore.
7. Nakon što su svi komentirali, prvi polaznik obrazlaže zašto je on ili ona odabrao tu frazu ili rečenicu kao važnu za središnji tekst. Taj polaznik ima "posljednju riječ".

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

- Pratite raspravu dok polaznici naizmjenice čitaju svoje citate, slušaju odgovore grupe i objašnjavaju svoje razloge za odabir tih citata. Ponavljajte postupak dok svi polaznici ne podijele svoje citate.
- Obratite pažnju na proces aktivnosti kao primjer primjene KR-a.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

- Jednostrani tekst na KR-u na nacionalnom jeziku. Primjer kratkog teksta o KR-u na engleskom jeziku:
<https://www.criticalthinking.org/pages/defining-critical-thinking/766>.
- Sačuvaj zadnju riječ za mene:
<https://www.learningforjustice.org/classroom-resources/teaching-strategies/community-inquiry/save-the-last-word-for-me-35>.

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi):

- Individualni i grupni rad uživo.
- Predavač obrazovanja odraslih mora pripremiti pomoćnike od strane polaznika grupe, odnosno tim predavača obrazovanja odraslih za praćenje procesa u grupama.

Veličina grupe:
12-20 polaznika.

Trajanje (min.):
35-45 min.

5. Odlučivanje i djelovanje

Dopustite polaznicima da sami definiraju koncept KR-a usmeno i/ili u pisanom obliku.

Alat 5.1. Reflektivni esej

Opis alata (aktivnosti):

1. Samostalno učenje.
2. Zamolite polaznike da pojedinačno napišu esej od 1 stranice na temu: “Moje razumijevanje što je KR i kako ću ga primijeniti u svom životu”.
3. Esaj će imati sljedeće naslove:
 - a. Moj opis (moj preferirani opis) KR-a
 - b. Kako su aktivnosti predavanja utjecale na moj opis.
 - c. Kako ću to primijeniti u svom životu.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Svaki polaznik pojedinačno treba dati povratnu informaciju o eseju nakon predavanja. Trebao bi se temeljiti na sljedećim aspektima:

- Kako je polaznik razumio temu.
- Kako je on/ona koristio rezultate aktivnosti.
- Originalnost ideja.

Rezultati eseja mogu se koristiti za uvod u Modul 2. Portret kritičkog mislioca.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

Papir i olovka.

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi):

Individualni rad. Individualno učenje.

Veličina grupe:

N/P

Trajanje (min.):

90 min.

Modul 2. Portret kritičkog mislioca

Ciljevi:

1. Upoznati vještine i dispozicije kritičkog razmišljanja.
2. Analizirati „portrete“ osobnosti i prepoznati njihove osobine kritičnog razmišljanja.

3. Procijeniti vlastite vještine i sklonosti kritičkog razmišljanja.
4. Napraviti popis vještina i sklonosti kritičkog razmišljanja koje treba poboljšati

Po završetku modula predavači obrazovanja odraslih će moći:

1. Imenovati vještine i sklonosti kritičkog razmišljanja, razumjeti razlike i međudodnos između njih.
2. Stečena znanja o vještinama i dispozicijama kritičkog razmišljanja primijeniti u praktičnim zadacima, povezati s osobnim iskustvom.
3. Kritički promišljati i promišljati osobne vještine i sklonosti.
4. Donosite odluke o osobnom poboljšanju.

1. Evokacija

Polaznici izrađuju popis osobina koje upozoravaju na kritički nastrojenu osobu (pojedinačno/u paru ili u grupi).

Alat 1.1. Razmisli-Upari-Dijeli

Opis alata (aktivnosti):

Razmisli-Upari-Dijeli je kooperativna aktivnost učenja koju može raditi u učionicama različitih veličina i za bilo koji predmet. Predavač obrazovanja odraslih postavlja pitanje, polaznici prvo sami RAZMISLE prije nego što dobiju upute da razgovaraju o svom odgovoru s osobom koja sjedi blizu njih (PAR). Na kraju, grupe DIJELE ono o čemu su razgovarale sa svojim partnerom s cijelom grupom i rasprava se nastavlja.

Razmisli-Upari-Dijeli

[https://www.kent.edu/ctl/think-pair-share#:~:text=Think%2DPair%2DShare%20\(TPS,sitting%20near%20them%20\(PAIR\)\)](https://www.kent.edu/ctl/think-pair-share#:~:text=Think%2DPair%2DShare%20(TPS,sitting%20near%20them%20(PAIR))). U ovoj fazi koristite prvi dio - Razmisli

Zamolite polaznike pojedinačno da napišu 3-5 osobina osobe koja kritički razmišlja (kritički mislilac).

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

U ovoj fazi nema potrebe za ispitivanjem.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

A4 papir, olovke.

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi):
Individualni rad.

Veličina grupe:
12-20 polaznika.

Trajanje (min.):
5-10 min.

2. Ključno propitivanje prethodnog znanja, iskustva i intuicije

Polaznici dijele svoje popise i raspravljaju, raspravljaju o svom izboru: kakvo je prethodno znanje, iskustvo i intuicija izgrađeno.

Alat 2.1. Razmisli-Upari-Dijeli

Opis alata (aktivnosti):

Razmisli-Upari-Dijeli je kooperativna aktivnost učenja koju može raditi u učionicama različitih veličina i za bilo koji predmet. Predavač obrazovanja odraslih postavlja pitanje, polaznici prvo sami RAZMISLE prije nego što dobiju upute da razgovaraju o svom odgovoru s osobom koja sjedi blizu njih (PAR). Na kraju, grupe DIJELE ono o čemu su razgovarale sa svojim partnerom s cijelom grupom i rasprava se nastavlja.

Razmisli-Upari-Dijeli

[https://www.kent.edu/ctl/think-pair-share#:~:text=Think%2DPair%2DShare%20\(TPS,sitting%20near%20them%20\(PAIR\)\).](https://www.kent.edu/ctl/think-pair-share#:~:text=Think%2DPair%2DShare%20(TPS,sitting%20near%20them%20(PAIR)).)

U ovoj fazi koristite drugi i treći korak: **Uparite i podijelite.**

1. Podijelite grupu u parove.
2. Zamolite polaznike da podijele svoje popise i raspravite na temelju kojeg su prethodnog znanja, iskustva i intuicije odabrali stavke s popisa.
3. Zamolite parove da podijele o čemu su razgovarali sa cijelom grupom.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

- Ukratko, naglasite da imamo različite ideje koje su osobine kritičkog mislioca i različitost iskustava koja su temelj naših mišljenja.
- Objasnite im da će se kasnije vratiti svojim popisima i ažurirati ih na temelju novog znanja.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

- Nema dodatnih materijala.
- Razmisli-Upari-Dijeli
[https://www.kent.edu/ctl/think-pair-share#:~:text=Think%2DPair%2DShare%20\(TPS,sitting%20near%20them%20\(PAIR\)\)](https://www.kent.edu/ctl/think-pair-share#:~:text=Think%2DPair%2DShare%20(TPS,sitting%20near%20them%20(PAIR)))

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi): Rad u paru.

Veličina grupe: 12-20 polaznika.

Trajanje (min.): Prosječno oko 30 min.

3. Razumijevanje

Polaznici trebaju ući dublje u temu radeći s novim materijalom – tekstualnim ili vizualnim, upotrijebite predložene strategije za čitanje i/ili vizualne strategije (na primjer, biografije, intervjue, filmove, video zapise itd.).

Alat 3.1. Dnevnici s dvostrukim unosom

Opis alata (aktivnosti):

Dnevnici s dvostrukim unosom verzija su bilježenja u dva stupca i prilagođeni su za vođenje polaznika u praćenju njihovog razumijevanja.

Dnevnici s dvostrukim unosom.

https://lesn.appstate.edu/fryeem/double_entry_diaries.htm

1. Odaberite knjigu i/ili vizualni materijal (na primjer, biografiju, intervju, film, video, itd.).
2. Odaberite nekoliko poglavlja ili epizoda koje će polaznici čitati ili gledati (stranice, minute epizode).
3. Zamolite polaznike da pročitaju ili pogledaju predložena poglavlja ili epizode materijala i ispune svoje mišljenje o poglavlju ili epizodi u tablici:

Tablica Dnevnika s dvostrukim unosom

1 poglavlje/epizoda (min.)	
2 poglavlje/epizoda (min.)	

3 poglavlje/epizoda (min.)	
4 poglavlje/epizoda (min.)	

Slika 4. Dnevnik s dvostrukim unosom

- Podijelite polaznike u skupine od 3-5 i zamolite ih da rasprave koje su osobine kritičkog mislioca uočili i podijele svoje ideje sa cijelom grupom

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

- Zabilježite glavne ideje grupa.
- Sažmite zapisujući glavna otkrića na flipchart.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

Bilo koji materijal na nacionalnom jeziku o kritičkim misliocima ili tekstovima, esejima, člancima u novinama ili časopisima, intervjuima. Evo nekoliko primjera:

- Razgovor s Paul Freire:

<https://www.youtube.com/watch?v=aFWinkFypFA>

<https://www.youtube.com/watch?v=U8aExMg8foA>

- Govor Martina Luthera Kinga:

<https://www.youtube.com/watch?v=vP4iY1TtS3s>

- Dnevnik s dvostrukim unosom.

https://lesn.appstate.edu/fryeem/double_entry_diaries.htm

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi):

- Individualni rad u živo, grupni rad.
- Može se organizirati kao mješoviti rad: čitanje teksta ili gledanje videa može se organizirati kao individualna aktivnost samoučenja i rasprava u grupama na licu mjesta ili u udaljenim prostorijama.

Veličina grupe:

12-20 polaznika.

Trajanje (min.):

60-90 min., ovisno o veličini materijala.

Alat 3.2. Provjerite svoj popis

Opis alata (aktivnosti):

- Polaznicima predstavite članak na nacionalnom jeziku o osobinama kritičkog mislioca.

2. Zamolite polaznike da se vrate na svoj prethodno napravljeni popis, pregledaju ga i naprave izmjene.
3. Obratiti pozornost polaznicima da se ne moraju nužno pridržavati popisa osobina iz članka, te mogu napraviti vlastiti popis osobina koristeći KR.
4. Zamolite polaznike da podijele svoje popise u grupama od 3-5 osoba i objasne zašto su odabrali napisano.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima:

Zamolite 3-5 polaznika iz grupe da podijele što je najvažnije što su naučili radeći ovu aktivnost.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

- Svaki materijal na nacionalnom jeziku o osobinama kritičkih mislilaca.
- Primjer materijala o osobinama kritičkog mislioca:

7 najčešćih osobina vrlo učinkovitih kritičkih mislilaca.

<https://get.cultureofexcellence.net/drip-ct-cheatsheet>

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi):

- Individualni i grupni rad uživo.
- Može organizirati kao rad na daljinu: dijeljenje dokumenata za čitanje na mreži i organiziranje rasprava u sobama.

Veličina grupe:

12-20 polaznika.

Trajanje (min.):

Do 30 min.

4. Refleksija i metakognicija

Polaznici procjenjuju prethodno stečeno znanje, uvjerenja, stavove, kao i cjelokupni proces učenja u usmenom obliku.

Alat 4.1. Dijagram paukove mreže (Paukova tablica)

Opis alata (aktivnosti):

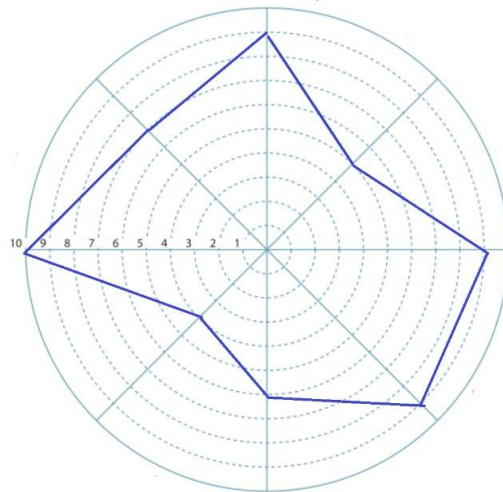
Paukov dijagram, koji se ponekad naziva i radarski grafikon, često se koristi kada želite prikazati podatke u nekoliko jedinstvenih dimenzija. Iako postoje iznimke, te su dimenzije najčešće kvantitativne i obično se kreću od nule do maksimalne vrijednosti. Raspon svake dimenzije normaliziran je jedan na

drugi, tako da kada crtamo naš paukov grafikon, duljina linije od nule do maksimalne vrijednosti dimenzije bit će ista za svaku dimenziju.

Što je Paukov dijagram?

<https://www.storytellingwithdata.com/blog/2021/8/31/what-is-a-spider-chart>

1. Polaznicima podijelite predložak dijagrama paukove mreže.
2. Zamolite polaznike da stave osobine sa svog isprevljenog popisa na osi dijagrama (ako ima manje osobina od broja osi, ostavite te osi prazne, ako ima više osobina od osi, polaznici mogu povući dodatne osi).
3. Pozovite polaznike da procijene razinu svojih osobina od 1 do 10, označe ocjenu i povežu ocjene kako bi napravili paukovu mrežu kao u primjeru.
4. Napravite izložbu paukove mreže na zidu i zamolite nekoliko (3-5) osoba da komentiraju.

Slika 5. Primjer Paukove mreže

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Za izvođenje izvješća, predavač obrazovanja odraslih može obratiti pozornost na:

- raznolikost svojstava u mrežama
- različitog vrednovanja osobina od strane različitih osoba što će dovesti do različitih akcijskih planova u sljedećoj fazi učenja.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

- Predložak dijagrama Paukove mreže.
- Što je Paukova mreža?
<https://www.storytellingwithdata.com/blog/2021/8/31/what-is-a-spider-chart>

Organizacija (uživo/online/ kombinirani rad; individualni rad/ rad u paru ili grupi):

- Individualan rad uživo.
- Alternativna organizacija: paukove mreže mogu se oblikovati pomoću računalnih programa, npr. CANVA.

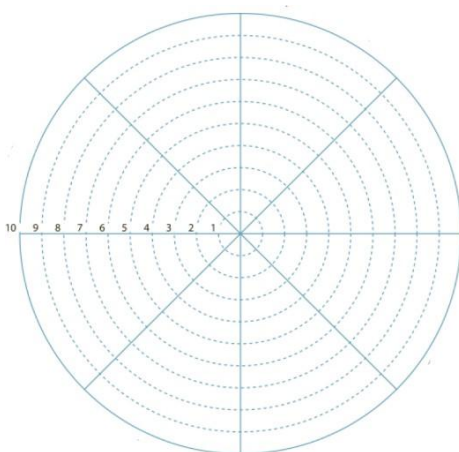
Veličina grupe

12-20 polaznika.

Trajanje (min.):

Prosječno oko 30 min za organizaciju uživo.

Slika 6. Predložak dijagrama Paukove mreže

5. Odlučivanje i djelovanje

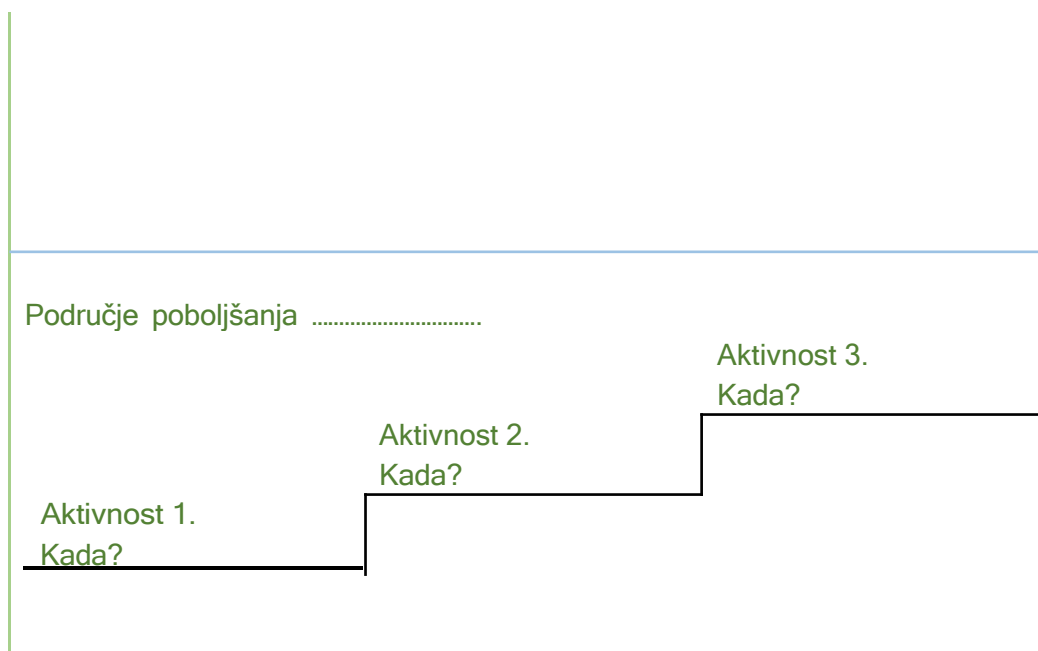
Dopustite polaznicima da sami definiraju koncept KR-a usmeno i/ili u pisanom obliku

Alat 5.1. Koraci poboljšanja

Opis alata (aktivnosti):

1. Pozovite polaznike da pogledaju svoje paukove mreže i odaberu jedno područje za poboljšanje.
2. Zamolite ih da napišu što će on/ona učiniti (aktivnosti) za poboljšanje određenog područja.
3. Usmjerite te aktivnosti na korake poboljšanja koji vode do bolje KR.
4. Pozovite polaznike na podjelu svojih koraka u manjim grupama.

Slika 7. Predložak Koraka poboljšanja.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

- Potaknuti polaznike na primjenu barem jednog koraka u bliskoj budućnosti.
- Obratite pažnju na citat britanskog glumca Reg Evansa: “Ne može se učiti bez akcije, niti akcije bez učenja.”

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

4 najbolja citata Rega Evansa (Ažurirano 2024)

<https://quotefancy.com/reg-revans-quotes> .

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; individualni rad/rad u paru ili grupi):

Individualan rad.

Veličina grupe:

12-20 polaznika.

Trajanje (min.):

20-30 min.

M3: Vrijednost kritičkog razmišljanja za pojedinca

Dobrobit

Ciljevi:

1. Opisati koncept dobrobiti i njegove implikacije.
2. Ilustracija dvije dimenzije blagostanja (afektivna i kognitivna).
3. Utvrditi veze između koncepta kritičkog razmišljanja i dobrobiti.

Po završetku modula predavači obrazovanja odraslih:

1. Znat će okarakterizirati pojam dobrobiti.
2. Razumjet će važnost pristupa dobrobiti u obrazovanju odraslih.
3. Moći će analizirati stanje dobrobiti i povezati ga s kritičkim razmišljanjem polazeći od osobnog iskustva.

1. Evokacija

Polaznici trebaju predložiti različite ideje o konceptu dobrobiti oslanjajući se na prethodne informacije, kao i na svoje povezano iskustvo.

Alat 1.1. Ključni pojmovi/brainstorming

Opis alata (aktivnosti):

1. Pozovite polaznike na zapisivanje raznih riječi/ideja/mišljenja o konceptu dobrobiti.
2. Predavač obrazovanja odraslih će pokupiti bilješke i zalijepiti ih na flipchart.
3. Predavač obrazovanja odraslih će pročitati zapisane riječi i grupirati ih prema području interesa.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Predavač obrazovanja odraslih savjetovat će da se njihova mišljenja o konceptu dobrobiti mogu dalje razvijati tijekom sljedećih koraka programa.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

- Papirići, olovke, flipchart.
- Izvor video zapisa: <https://www.youtube.com/watch?v=iR-JFks6ul0>.
- Rojas, M. (2019) Wellbeing and Its Conceptualization, *Wellbeing in Latin America: Drivers and Policies*, 19-30, doi: 10.1007/978-3-030-33498-7_3.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; individualni rad/rad u paru ili grupi):

Aktivnost će se organizirati uživo ili korištenjem platforme za učenje na daljinu. U tom slučaju predavač obrazovanja odraslih može zamoliti polaznike da zapišu svoje ideje u Padlet.

Veličina grupe:
Do 25 polaznika.

Trajanje (min.):
15 min.

Alat 1.2. Rasprava

Opis alata (aktivnosti):

Rasprave – interaktivna aktivnost u kojoj polaznici razgovaraju jedni s drugima o središnjoj temi, problemu ili konceptu (ponekad, ali ne uvijek, kako bi pronašli konsenzus ili rješenje). Rasprava je razmjena ideja između dvije ili više osoba u vezi sa središnjom temom ili problemom.

1. Potaknuti polaznike na razvijanje veze između dobrobiti i kritičkog razmišljanja, na temelju njihovog prethodnog znanja.
2. Predavač obrazovanja odraslih zapisuje ideje na flipchart papir.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Komentari na temelju zapažanja koji se tiču povezanosti dobrobiti i sadržaja kritičkog razmišljanja razvijeni u Modulu 1.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):
Olovke, papir, flipchart.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; individualni rad/rad u paru ili grupi):

- Individualan ili grupni rad uživo.
- Predavač obrazovanja odraslih prati aktivnosti grupe.

Veličina grupe:
Do 25 polaznika.

Trajanje (min.):
15-20 min.

2. Ključno propitivanje prethodnog znanja, iskustva i intuicije

Dopustiti polaznicima dijeljenje svojih stajališta o dobrobiti i utjecaj kritičkog razmišljanja, opravdavajući informacije i iskustva koja su razmotrili. Upitajte polaznike koji bi informacije

i/ili ideje željeli produbiti ili poboljšati u vezi s dobrobiti i njegovom implicitnom vezom s kritičkim razmišljanjem.

Alat 2.1. K-W-L

Opis alata (aktivnosti):

KWL je istraživačka strategija. Približna kratica na engleskom jeziku znači "Što **znam**", "Što **želim znati**" i "Što sam **naučio**".

1. Predavač obrazovnja odraslih komunicira s cijelom grupom polaznika i poziva ih da pišu o pojmovima koje već znaju o dobrobiti u vezi kritičkog razmišljanja na temelju:
 - Što mislite pod....?
 - Možete li objasniti...?
 - Kako vam se čini...?
 - Postoji li netko drugi tko to potvrđuje?
2. Drugi stupac bit će ispunjen odgovorima polaznika o onome što žele znati.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Komentirajte što bi željeli naučiti s popisa, a da je vezano uz blagostanje.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

- Olovke, papir, flipchart, videozapis.
- K-W-L metoda:

<https://study.com/academy/lesson/kwl-chart-example-graphic-organizer-and-classroom-applications.html#quiz-course-links>.

Organizacija (uživo/ online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):

Aktivnost se može organizirati uživo ili na daljinu.

Predavač obrazovanja odraslih izaziva polaznike da odgovore na pitanja.

Odgovore polaznika predavač obrazovanja odraslih upisuje u prvi i drugi stupac.

Veličina grupe:

Do 25 polaznika.

Trajanje (min.):

Prosječno 25-40 min.

3. Razumijevanje

Polaznici dublje istražuju teme koristeći novi materijal (članke, knjige, videozapise itd.), potičući razmjenu ideja i mišljenja između polaznika. Omogućiti polaznicima da rade pojedinačno i zajedno na boljem razumijevanju koncepta dobrobiti, njegove veze s kritičkim razmišljanjem i njegovih implikacija.

Alat 3.1. I.N.S.E.R.T.

Opis alata (aktivnosti):

I.N.S.E.R.T. (Interactive Noting System of Effective Reading and Thinking) je metoda aktivnog čitanja, kada čitatelj ostaje budan i zainteresiran za temu i tekst. Kako bi održali interes polaznici će koristiti tri različite boje papirića i koristiti papiriće kako bi pokazali da su „upoznati“ ili „manje upoznati“ s određenim elementima udžbenika ili da „žele znati više“.

<https://library.iated.org/view/SAPARGALIYEVA2014APP#:~:text=INSERT%20stands%20for%20Interactive%20Noting,the%20text%20of%20the%20book>

1. Dati polaznicima tekst o dobrobiti na nacionalnom jeziku.
2. Zamoliti polaznike da pročitaju tekst koristeći I.N.S.E.R.T. metodu i zelenom bojom ozačiti ono što je poznato, crvenom ono što je manje poznato i narančastom ono što žele znati.
3. Polaznici će koristiti boje na tekstu kako bi istaknuli navedene informacije.
4. Zamoliti polaznike da razmisle o onome što su pročitali u parovima i napišu odgovore na flipchart papir te predstave rezultat cijeloj skupini.
 - a. Koja znanja su potvrđena?
 - b. Koja vjerovanja su opovrgnuta?
 - c. Što je novo?
 - d. Što je i dalje nejasno/upitno?

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

- Sažeti prezentaciju obračavajući pozornost na sličnosti i razlike rezultata.
- Obratiti posebnu pozornost na posljednje pitanje: *Što je i dalje nejasno/upitno?*
- Povežite pitanja s temama programa.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

- <https://www.theguardian.com/science/2024/oct/13/anxiety-can-make-you-fear-the-worst-but-dont-let-it-ruin-your-life>.
- <https://psihologdanielmois.ro/starea-de-bine-si-secretele-unei-vietii-fericite/>.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi): Individualno čitanje, rasprava u parovima.

Veličina grupe: 18-25 polaznika.

Trajanje (min.):
45-60 min.

4. Refleksija i metakognicija

Polaznici trebaju razmisliti i procijeniti prethodno prikupljene informacije o proučavanim konceptima, kako bi postali aktivni sudionici, a ne samo pasivni primatelji znanja o dobrobiti.

Alat 4.1. K-W-L

Opis alata (aktivnosti):

KWL je istraživačka strategija. Približna kratica na engleskom jeziku znači "Što **znam**", "Što **želim znati**" i "Što sam **naučio**."

1. Dopustiti polaznicima procjenu i ponovnu procjenu prethodno stečenog znanja, uvjerenja i stavova, kao i cjelokupni process učenja u usmenom obliku.
2. Za ovaj korak upotrebe metode K-W-L potrebno je popuniti zadnji stupac: "Što sam naučio".
3. Zamoliti polaznike da pojedinačko ispune treći stupac koristeći stečeno znanje.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Predavač obrazovanja odraslih predstavlja, koristeći ideje sudionika, kako kritičko razmišljanje utječe na dobrobit života svake osobe.

- Emocionalna dobrobit odnosi se na samosvijest i emocionalno suočavanje. Emocionalna dobrobit djelomično ovisi i o sposobnosti samorefleksije.
- Društvena dobrobit odnosi se na doživljavanje pozitivnih odnosa i povezivanje s drugima te je važno za prosocijalno ponašanje i empatiju.
- Tjelesna dobrobit mjera je u kojoj se osoba osjeća fizički zdravo i sigurno. Tjelesna dobrobit ostvaruje pozitivan utjecaj na zdravlje.
- Dugovna dobrobit odnose se na osjećaj smisla i svrhe osobe. Može uključivati kulturnu povezanost, povezanost s religijom ili zajednicom te uključuje uvjerenja, vrijednosti i etička načela.

<https://www.linkedin.com/pulse/how-you-can-optimize-your-mental-physical-emotional-allison>.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

<https://www.bbhcscd.org/DimensionsofWellness.aspx>.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualan rad/rad u paru ili grupi):

Učenje uživo, individualno čitanje, rasprave.

Veličina grupe:

Do 25 polaznika.

Trajanje (min.):

30 -40 min.

Alat 4.2. Rasprava

Opis alata (aktivnosti):

Rasprave – interaktivna aktivnost u kojoj polaznici razgovaraju jedni s drugima o središnjoj temi, problemu ili konceptu (ponekad, ali ne uvijek, kako bi pronašli konsenzus ili rješenje). Rasprava je razmjena ideja između dvije ili više osoba u vezi sa središnjom temom ili problemom.

Potaknuti polaznike na razvijanje veze između dobrobiti i kritičkog razmišljanja, na temelju svog prethodnog znanja. Predavač obrazovanja odraslih ideje će zapisati na flipchart papir.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Predavač obrazovanja odraslih prati rasprave i iskazuje pozitivna konkretna zapažanja o idejama polaznika razjašnjavajući neke nesporazume.

Materijal (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

Tekst o dobrobiti na nacionalnom/engleskom jeziku.

- <https://stareadebine.com/despre-starea-de-bine/>
- <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/click-here-for-happiness/201901/what-is-wellbeing-definition-types-and-wellbeing-skills>

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):

- Individualni i grupni rad uživo.
- Predavač obrazovanja odraslih mora pripremiti asistente od odabranih članova grupe ili tim trenera koji će pratiti procese u grupama.

Veličina grupe:

18-25 polaznika.

Trajanje (min.):
35–45 min.

5. Odlučivanje i djelovanje

Polaznici razvijaju vlastitu definiciju pojma dobrobiti i implikaciju kritičkog razmišljanja o tome.

Alat 5.1. Reflektivan esej

Opis alata (aktivnosti):

Metoda reflektivnog eseja osmišljena je da potakne učenje tražeći od polaznika da razmisle („promišljaju“) o tome što su naučili iz određenog teksta, događaja ili iskustva. Proces svjesnog razmišljanja o njihovom učenju produbljuje i jača učenje.

1. Individualno učenje.
 - https://idimt.org/wp-content/uploads/proceedings/IDIMT_proceedings_2010.pdf#page=326.
 - Richișeanu-Năstase, E. R., & Stăiculescu, C. (2019). Are extrovert people more satisfied with life? Case study. *Mental Health: Global Challenges Journal*, 1(1), 68–70. <https://doi.org/10.32437/mhgci.v1i1.28>.
 - Richișeanu-Năstase*, E., Stăiculescu, C., & Lăcătuș, M. L. (2019). The Relationship Between Optimism and Life Satisfaction: Case Study. In E. Soare, & C. Langa (Eds.), *Education Facing Contemporary World Issues*, vol 67. European Proceedings of Social and Behavioral Sciences (pp. 1023-1028). Future Academy. <https://doi.org/10.15405/epsbs.2019.08.03.124>.
2. Polaznici će napisati esej na jednoj stranici s naslovom: Kako kritičko razmišljanje pomaže u razvoju svoje dobrobiti?
3. Esaj će imati sljedeću strukturu:
 - a. Moja definicija dobrobiti.
 - b. Kako mi kritičko razmišljanje pomaže pri poboljšanju osobne dobrobiti.
 - c. Kako mogu primijeniti koncept kritičkog razmišljanja za postizanje dobrobiti

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Predavač obrazovanja odraslih pojedinačno će procijeniti svaki esej i dati pozitivne povratne informacije kako slijedi:

- kako su polaznici razumjeli koncept dobrobiti;
- kako su koristili koncept kritičkog razmišljanja koji se odnosi na dobrobit;
- kreativnost pisanja.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

A4 papir, olovke.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):

Individualni rad.

Veličina grupe:

18-25 polaznika.

Trajanje (min.):

90-100 min.

Modul 4. Vrijednost kritičkog razmišljanja za zajednicu

Angažman umova za zajedničko razumijevanje i napredak

Ciljevi:

1. Raspravite važnosti kritičkog razmišljanja u dinamici zajednice.
2. Formuliranje strategije za promicanje kritičkog razmišljanja, s naglaskom na angažman zajednice.
3. Osiguranje praktičnih alata za predavače obrazovanja odraslih koji će voditi polaznike u primjeni kritičkog razmišljanja u izazovima zajednice.

Po završetku modula predavači obrazovanja odraslih će moći:

1. Analizirati ulogu kritičkog razmišljanja u rješavanju pitanja zajednice koja se odnose na toleranciju, suočavanje, tradiciju i inovaciju.
2. Olakšati rasprave polaznicima koje ih potiču na ispitivanje svoje perspektive i perspektive drugih.
3. Primjeniti okvire kritičkog razmišljanja u praktičnim scenarijima zajednice.

1. Evokacija

Potaknuti polaznike na izražavanju ideja i mišljenja o tome što im KR znači u kontekstu zajednice, oslanjajući se na osobna iskustva, znanje ili maštu, bilo kroz raspravu ili pisana razmišljanja.

Alat 1.1. Razmisli-Upari-Dijeli

Opis alata (aktivnosti):

Razmisli-Upari-Dijeli je kooperativna aktivnost učenja koja se može raditi u učionicama različitih veličina i za bilo koji predmet. Predavači obrazovanja odraslih postavljaju pitanje, polaznici prvo RAZMISLE sami sa sobom prije nego što dobiju instrukcije da razgovaraju o svom odgovoru s polaznikom koji sjedi blizu njih (PAR). Na kraju, grupe DIJELE ono o čemu su razgovarale sa svojim partnerom s cijelom grupom i rasprava se nastavlja.

1. Prije prikazivanja videozapisa, zamoliti polaznike da razmisle o sljedećem dok gledaju:
 - a. Jeste li ikada bili u situaciji da ste se osjećali neshvaćeno jer je netko imao ograničenu percepciju o tome tko ste?
 - b. Kakav utjecaj pojedinačne price imaju na odnose u zajednici?
 - c. Kako nam kritičko razmišljanje može pomoći da prijeđemo dalje od pojedinačnih priča i stvorimo inkluzivnije zajednice?
2. Prikažite kratki videozapis koji ilustrira problem zajednice.
3. Potaknite polaznike da podijele svoje dojmove.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

- Nakon pregleda videozapisa, započnite raspravu tražeći polaznike da razmisle o predstavljenim ključnim temama.
- Potaknite polaznike na dijeljenje svojih razmišljanja o tome kako se videozapis povezuje s kontekstom zajednice i kritičkim razmišljanjem.
- Završno, vodite polaznike u istraživanju kako se videozapis i njegova razmišljanja mogu primijeniti na izazove zajednice u stvarnom životu.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

Videozapis TedTalka koji je održala Chimamanda Ngozi Adichie (prijevod dostupan na engleskom, latvijskom, litvanskom, rumunjskom i hrvatskom jeziku). Možete pogledati prvih 8 minuta 18-minutnog videozapisa.

Link na videozapis: [The danger of a single story.](#)

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):
Aktivnost se može održati uživo ili online.

Veličina:
Do 20 polaznika.

Trajanje (min.):
40 min.

2. Ključno propitivanje prethodnog znanja, iskustva i intuicije

Potaknuti polaznike na kritičko razmišljanje o vlastitim iskustvima, dijele i raspravljaju o vlastitim susretima. Polaznici bi istraživali perspektive različitih članova zajednice o uključenosti i sukobu.

Alat 2.1. Igranje uloga

Opis alata (aktivnosti):

Igra uloga je oblik iskustvenog učenja. Igra uloga se može izvoditi jedan-na-jedan (samostalna igra uloga) ili kao grupna igra uloga gdje svaki član grupe preuzima ulogu/lik.

Upotrijebite popis provokativnih pitanja koja potiču polaznike na kritičko razmišljanje o vlastitim iskustvima:

- Je li tolerancija uvijek bila korisna za zajednicu?
- Može li sukob biti znak rasta i napretka zajednice?
- Mogu li tradicije ograničiti inovacije?
- Kako zajednice mogu stvoriti ravnotežu između poštovanja tradicije i prihvaćanja inovacija?
- Kakvu ulogu ima kritičko razmišljanje u određivanju koje tradicije očuvati?

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Potaknuti polaznike na podjelu svojih iskustava i da istraže perspektive različitih članova zajednice o uključenosti i sukobu.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):
N/P.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):
Aktivnost uživo.

Veličina grupe:
Do 20 polaznika.

Trajanje (min.):
Prosječno 60 min.

3. Razumijevanje

Alat 3.1. Studije slučaja, scenariji

Potaknuti polaznike na analiziranje raspravu, identificiranje ključnih pitanja i predlaganje rješenja koja će ih potaknuti na kritičko razmišljanje.

Opis alata (aktivnosti):

Obuka temeljena na scenarijima obično uključuje interaktivne aktivnosti, potičući polaznike na razmatranje različitih mogućih odgovora ili rješenja. Realistični scenariji polaznicima pružaju priliku za uključivanje u rješavanje problema i da se mentalno pripreme za situacije s kojima se mogu susresti. Studije slučaja vrijedni su alati za poticanje polaznika da praktički primjene svoje vještine i znanje u situacijama iz stvarnog života. Posebno su korisni kada se radi o složenim okolnostima u kojima rješenja nisu jasna. Koristite studije slučaja ili scenarije iz stvarnog života u kojim tolerancija ili tradicija igraju ključnu ulogu.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Iako su sve grupe imale iste materijale, njihov pogled na istu studiju slučaja/scenarij bio bi potpuno drugačiji. Polaznike treba pitati kako su identificirali ključne probleme i kako bi ih riješili.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):
Studija slučaja ili scenarij iz stvarnog života po izboru.

Organizacija (uživo/online/kobinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):
Učenje uživo, grupni rad.

Veličina grupe:
Do 20 polaznika.

Trajanje (min.):
Prosječno 60 min.

4. Refleksija i metakognicija

Alat 4.1. Stani gdje stojiš

Opis alata (aktivnosti):

Poučavanje o aktualnim temama pruža polaznicima priliku za vježbanje kritičkog razmišljanja, uvjerljivog govora, zaključivanja utemeljenog na dokazima i vještina slušanja. Polaznici analiziraju probleme, razvijaju vlastite izjave o stavovima, slušaju s poštovanjem mišljenja drugih i procjenjuju uvjerljive argumente u prilog svim stavovima..

Podržite polaznike u obradi kako se njihova percepcija kritičkog razmišljanja u zajednici promijenila pitanjima poput:

- Kako je ova rasprava izazvala vaše razumijevanje dinamike zajednice?
- Možete li identificirati trenutke u kojima je kritičko razmišljanje moglo pomoći u rješavanju sukoba ili potaknuti inkluzivnost u vašoj zajednici?
- Kako se promijenilo vaše razumijevanje inkluzivnosti?
- Kako se promijenilo vaše razumijevanje sukoba?

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Istaknite razliku između prethodnog i novostečenog znanja.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

Bez materijala.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):

Uživo. Grupni rad.

Veličina grupe:

Do 20 polaznika.

Trajanje (min.):
Prosječno 60 min.

5. Odlučivanje i djelovanje

Polaznici trebaju koristiti svoje znanje o kritičkog razmišljanju kroz donošenje odluka koristeći znanje o kritičkom razmišljanju koje su prikupili kroz prethodne module.

Alat 5.1. Akcijski plan

Opis alata (aktivnosti):

Akcijsko učenje je proces pronalaženja kreativnih rješenja za izazove uz razmišljanje o rezultatima. Često se koristi pri rješavanju teških problema.

Polaznici stvaraju osobni akcijski plan identificirajući kako će primijeniti kritičko razmišljanje u svom radu sa zajednicama.

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Povratne informacije o akcijskom planu treba dati polaznicima nakon dovršenih akcijskih planova. Trebao bi se temeljiti na sljedećim aspektima:

- Ocijenite koliko je jasno polaznik definirao svoje ciljeve u akcijskom planu
- Pružite povratnu informaciju o tome koliko je dobro polaznik naučio načela kritičkog razmišljanja.
- Istaknite koliko je učinkovito polaznik uključio strategije rješavanja problema za potencijalne izazove.

Materijali (tekst, fotografije, videozapis s referencama):

Ne.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):

Uživo ili online. Individualni rad.

Veličina grupe:

Do 20 polaznika.

Trajanje (min.):

Prosječno 90 min.

Modul 5. Vrijednost kritičkog razmišljanja za društvo

Dijalog između osobe i umjetničkog djela (aspekt materijalne kulture)

Ciljevi:

1. Proširiti shvaćanje kulture kao dijaloga pojedinca i umjetničkog djela.
2. Naučiti gledati umjetničko djelo iz različitih perspektiva na temelju vještina kritičkog razmišljanja polaznika.
3. Naučiti saslušati različita mišljenja i argumentirano izraziti svoje osobno mišljenje.

Po završetku modula predavača obrazovanja odraslih:

1. Moći će razumjeti kulturu kao dijalog između pojedinca i umjetničkog djela.
2. Moći će uspostaviti dijalog s različitim oblicima i izrazima suvremene kulture.
3. Bit će u stanju pokazati toleranciju prema drugačijem i opskurnom/nerazumljivom u umjetnosti i drugim ljudima.

1. Evokacija

Omogućiti polaznicima usmeno ili pismeno izražavanje svojih osjećaja o provokativnoj prirodi umjetnosti.

Alat 1.1. Slobodne asocijacije

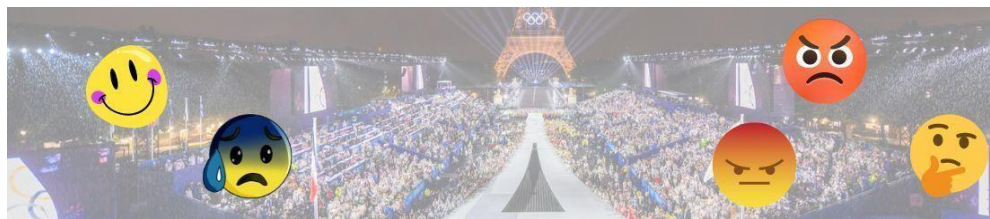

Opis alata (aktivnosti):

Metoda slobodnih asocijacija omogućuje aktiviranje nesvjesne komponente psihe; zaobići racionalno razmišljanje, razbiti stereotipe i stvoriti nove veze s objektom percepcije. Predavač obrazovanja odraslih ne postavlja nikakva sugestivna pitanja, ne pokušava ništa pojasniti. Uvjet je da polaznici ne ograničavaju svoje emocije i da o svemu što se događa govore u svojim mislima. Predavač obrazovanja odraslih sve sasluša, a zatim pomno analizira izrečeno

1. Pozovite polaznike da se prisjete ceremonije otvaranja Olimpijskih igara u Parizu 2024. godine. Možete prikazati kratak pregled ceremonije.
2. Pozovite polaznike da napišu 2-3 asocijacije na papiriće koje opisuju njihove osjećaje o ceremoniji otvaranja Olimpijskih igara u Parizu 2024. godine.

3. Redom pročitajte listiće i pozovite polaznike da objasne svoje asocijacije.

Slika 8. Metoda slobodne asocijacije

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Komentirajte činjenicu da su osjećaji bili drugačiji, uključujući i uvredljive. Postavlja se pitanje odnosa pojedinca i umjetničkog djela na koje ćemo odgovore potražiti u nastavku predavanja.

Materijali (tekst, fotografija, videozapis s referencama):

Videozapis ceremonije otvaranja Olimpijskih igara u Parizu 2024 - <https://youtu.be/j-Ou-ggS718>.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):

Aktivnost se može organizirati uživo ili putem platforme za učenje na daljinu. U tom slučaju, od polaznika se može tražiti da napišu svoje asocijacije na Padlet ploču.

Veličina grupe:

Do 20 polaznika.

Trajanje (min):

20 min.

2. Ključno propitivanje prethodnog znanja, iskustva i intuicije

Pozovite polaznike da preispitaju svoje ideje o temi, sučeljavajući ih s mišljenjima drugih polaznika.

Alat 2.1. Razmisli-Upari-Dijeli:

Opis alata (aktivnosti):

Razmisli-Upari-Dijeli je kooperativna aktivnost učenja koja se može izvoditi u učionicama različitih veličina i na bilo kojem predmetu. Predavač obrazovanja odraslih postavlja pitanje, polaznici prvo RAZMISLE u sebi prije nego što

dobiju instrukcije da razgovaraju o svom odgovoru s osobom koja sjedi pokraj njih (PAR). Na kraju, grupe DIJELE ono o čemu su razgovarale sa svojim partnerom s cijelom grupom i rasprava se nastavlja.

1. Zamolite polaznike da u paru podijele svoja iskustva o percepciji umjetničkih djela, spominjući ona umjetnička djela koja su im se svidjela ili zbunila. Pozovite ih da podijele svoje razumijevanje zašto umjetnička djela mogu imati različite učinke.
2. Spojite dva para. U ovim novim grupama, pozovite parove da podijele učinak umjetničkih djela na njih, pojašnjen u prethodnom koraku. Svaka kombinirana skupina slaže se oko 3-5 najvažnijih čimbenika koji utječu na percepciju umjetničkih djela i zapisuje ih na ploču.
3. Sudionici se upoznaju sa zaključcima drugih grupa i dopunjuju svoj popis faktora onima s kojima se slažu.

Slika 9. Aktivnost zajedničkog učenja - Razmisli-upari-dijeli

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Komentirajte činjenicu da se umjetničko djelo može promatrati iz različitih perspektiva, što rezultira promjenom percepcije umjetničkog djela.

Materijali (tekst, fotografije, videozapis s referencama):

Nije nužno.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):

Aktivnost se može organizirati licem u lice ili putem platforme za učenje na daljinu. Na taj način predavač obrazovanja odraslih može pozvati polaznike da napišu svoje asocijacije na Padlet ploču.

Veličina grupe:

Do 16 polaznika.

Trajanje (min):

30 min.

3. Razumijevanje

Pozvati polaznike da prodube svoje razumijevanje teme upoznavanjem s teorijskim znanjima i raspravom o istim.

Alat 3.1. I.N.S.E.R.T.

Opis alata (aktivnosti):

INSERT znači "Interaktivni sustav bilješki za učinkovito čitanje i razmišljanje". Polaznici se upoznaju sa sustavom znakova, koji se usvaja kao zajedničko sredstvo komunikacije kako za međusobno tako i za samostalno učenje. Označeni tekst može se prikladno koristiti za isticanje novostečenih informacija, usporedbu onoga što ste pročitali s razmišljanjima i pretpostavkama, odabir tema za budući rad ili istraživanje, itd. Ovaj pristup usmjeren na zadatak potiče aktivno, promišljeno bavljenje tekstem.

1. Polaznici samostalno rade s predloženim tekstom i označavaju tvrdnje s kojima se slažu i s kojima se ne slažu.
2. Polaznici su podijeljeni u grupe od 5-6 osoba i pozvani da razgovaraju o temi "Društvo treba estetsku umjetnost". Svaki član grupe izražava svoje mišljenje o temi koristeći se saznanjima nakon čitanja tekstova i argumentira ih. Kao rezultat rasprave, grupa bi trebala doći do određenog stava o temi o kojoj se raspravlja.
3. Grupe iznose svoje stajalište o temi rasprave i obrazlažu ga.

Slika 10. Interaktivni sustav bilješki za učinkovito čitanje i razmišljanje

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Predavač obrazovanja odraslih sažima rad grupa, naglašavajući ključne točke u iznesenim mišljenjima za produblivanje kritičkog mišljenja.

Materijali (tekst, fotografije, videozapis s referencama):

Tekst knjige: Welšs, Wolfgang (2005). Estetika robežev. Riga, Center for Contemporary Art, p. 129 – 134. In the original: Welsch, Wolfgang (1996). Grenzgänge der Ästhetik. Stuttgart, Philip Reclam jun.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):

Aktivnost se može organizirati licem u lice i korištenjem platforme za učenje na daljinu. Kako bi se uštedjelo vrijeme, od polaznika se može tražiti da se upoznaju s materijalom i pripreme argumente kod kuće prije predavanja.

Veličina grupe:

Do 20 polaznika.

Trajanje (min):

40 min.

4. Refleksija i metakognicija

Pozovite polaznike da se usredotoče na glavne naučene lekcije, formulirajući ih u pisanom obliku.

Alat 4.1. Nedovršene rečenice

Opis alata (aktivnosti):

Metoda pomaže saznati mišljenje ili ideje svih polaznika o nekoj temi. Predavač obrazovanja odraslih ispisuje nedovršene rečenice na velike listove papira i postavlja ih po prostoriji. Polaznici obilaze listove i zapisuju svoje mišljenje, kao i dodaju komentare na ono što su drugi napisali. Nakon obavljenog zadatka može uslijediti rasprava o iznesenim mišljenjima. Metoda se može koristiti i u individualnom radu, kada svaki polaznik dovršava rečenicu na svojoj stranici.

Polaznici razmišljaju o onome što su radili u prethodnim aktivnostima i stvaraju nastavak predloženog teksta. Na primjer, "Prava umjetnost mora/ne mora biti provokativna jer..."

*True art must be provocative
because.....*

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Komentar nakon sažimanja stvorenih uvida.

Materijali (tekst, fotografije, videozapis s referencama):

Nije nužno.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):
Individualni rad.

Veličina grupe:
N/P

Trajanje (min.):
20 min

5. Odlučivanje i djelovanje

Polaznike pozvati na izražavanje svojih mišljenja drugima tako da ga materijaliziraju u kreativan proizvod.

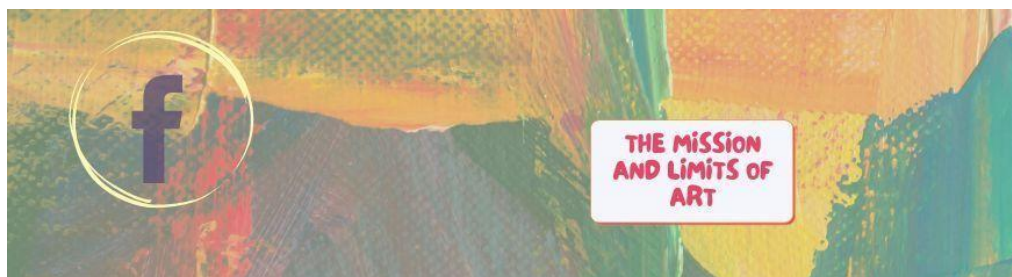
Alat 5.1. Kreativni rad

Opis alata (aktivnosti):

Kreativni rad je jedna od vrsta projektnog rada. Svrha alata je natjerati polaznika da sagleda situaciju s različitih stajališta, uoči nove prilike i ponudi originalna rješenja, proaktivno traži prilike za poboljšanje vlastite i tuđe kvalitete života, iskusi upravljanje procesima od stvaranja ideja do realizacije.

1. Polaznici su podijeljeni u grupe od 4-5. Svaka grupa bira ciljnu publiku za svoj kreativni rad: studenti, posjetitelji kulturnih centara, nacionalnih udruga itd.
2. Zadatak grupe je izraditi plakat o poslanju umjetnosti i njezinim ograničenjima u društvu. Za rad možete koristiti programe za vizualni dizajn (Canva, Adobe Illustrator, itd.) ili to učiniti ručno, a zatim fotografirati rezultat.
3. Polaznici prezentiraju svoje kreativne radove drugim skupinama.

Slika 12. Kreativni rad

Ispitivanje/ Povratne informacije o rezultatima aktivnosti:

Postoje dvije vrste povratnih informacija. Jednu daje predavač obrazovanja odraslih, komentirajući kako su polaznici razumjeli temu. Druga povratna informacija se formira od polaznika.

Materijali (tekst, fotografije, videozapis s referencama):

Nije nužno.

Organizacija (uživo/online/kombinirani rad; Individualni rad/rad u paru ili grupi):

Rad u grupama može se odvijati licem u lice ili na daljinu ili u kombinaciji oba. Kako bi se uštedjelo vrijeme, polaznicima se o ovom kreativnom radu može reći na samom početku predavanja, tako da već dok provode aktivnosti mogu razmišljati o završetku završnog rada.

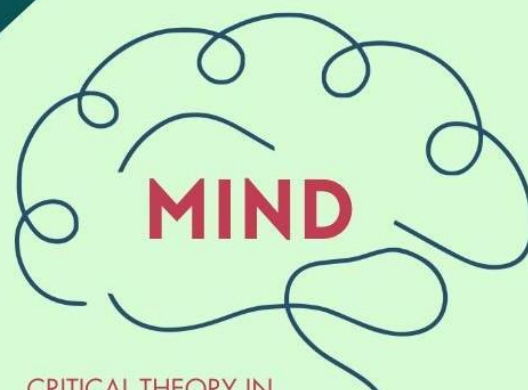
Veličina grupe:

N/P

Trajanje (min.):

60 min.

CRITICAL THEORY IN
ADULT EDUCATION PRACTICE:
EMPOWERMENT FOR CRITICAL ACTIONS

